

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до проєкту Закону про внесення змін до Закону України «Про космічну діяльність» щодо визначення статусу та розподілу повноважень між центральними органами виконавчої влади у сфері космічної діяльності»

1. Обґрунтування необхідності прийняття акта

З метою підвищення ефективності стратегічного планування та оперативного управління космічною галуззю, забезпечення еволюційного розвитку і послідовного реформування державної політики у сфері дослідження та використання космічного простору необхідним є прийняття Закону, який визначить спеціальний статус та регламентує повноваження Державного космічного агентства України.

Враховуючи глобальні тенденції ринку космічних товарів та послуг, а також стратегічну важливість космічної галузі як індикатора рівня високотехнологічної інноваційної економіки, постає важливим питання перегляду та оптимізації значення Державного космічного агентства України у визначенні та здійсненні пріоритетів розвитку державної космічної політики.

Врегулювання зазначеного питання сприятиме розвитку космічної діяльності в цілому, створить правову основу для існування незалежного органу державної влади, який зможе ефективно забезпечити реалізацію державної політики у відповідності до положень Конституції України.

Законопроект вирішує проблему неврегульованості повноважень між центральними органами виконавчої влади, що здійснюють формування та/або реалізацію державної політики у сфері космічної діяльності.

У результаті ухвалення 02.10.2019 Верховною Радою України Закону України №143 «Про внесення змін до деяких законів України щодо державного регулювання космічної діяльності» в Законі України «Про космічну діяльність» з'явилось два формулювання щодо центральних органів виконавчої влади, а саме:

- «центральный орган исполнительной власти, который обеспечивает формирование и реализует государственную политику в сфере космической деятельности»;
- «центральный орган исполнительной власти, который реализует государственную политику в сфере космической деятельности».

На виконання положень Закону України № 143 було прийнято Постанову Кабінету Міністрів України №1072 від 04.12.2019 «Про внесення змін та визнання такими, що втратили чинність, деяких актів Кабінету Міністрів України», відповідно до якої:

- внесено зміни до Положення про Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 20.08.2014 № 459, згідно з якими Міністерство є головним органом у

системі центральних органів виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики у сфері космічної діяльності».

- внесено зміни до Положення про Державне космічне агентство України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів 14.05.2015 № 281, згідно з якими ДКА є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через Міністра розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства та який реалізує державну політику у сфері космічної діяльності.

07.09.2020 відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 07.09.2020 № 819 «Деякі питання Міністерства з питань стратегічних галузей промисловості України» внесено до постанов Кабінету Міністрів України зміни, що додаються у схемі спрямування і координації діяльності центральних органів виконавчої влади Кабінетом Міністрів України через відповідних членів Кабінету Міністрів України, затвердженій постановою Кабінету Міністрів України від 10.09.2014 № 442 «Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади» спрямування і координація Державного космічного агентства України здійснюється через Віце-прем'єр-міністра України - Міністра з питань стратегічних галузей промисловості.

Таким чином Державне космічне агентство України втратило значну частину власних повноважень, знижено його престижність, що значно дисонує із загальносвітовою практикою, яка свідчить лише про збільшення інтересу до космічних досліджень та створення відповідних спеціальних органів державної влади.

Окрім того, відповідно до Концепції оптимізації системи центральних органів виконавчої влади, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2017 р. № 1013-р, у роботі міністерств можливий конфлікт між функціями формування державної політики та окремими функціями з реалізації державної політики, зокрема щодо управління об'єктами державної власності, інспекційно-наглядової діяльності та надання адміністративних послуг. Такий стан справ може зумовлювати вироблення упередженої і неякісної політики, яка має тенденцію до збереження статус-кво, збільшення бюджетних видатків на існуючі державні програми та опір змінам.

Також існуючий розподіл повноважень між державним космічним агентством та Міністерством з питань стратегічних галузей промисловості України суперечить Стратегії реформування державного управління України на період до 2021 року, схваленій розпорядженням Кабінету Міністрів України від 24 червня 2016 р. № 474.

2. Цілі і завдання прийняття акта

Прийняття зазначеного законопроекту зумовлено необхідністю привести Закон України «Про космічну діяльність» у відповідність до вимог національного та

міжнародного законодавства у сфері космічної діяльності та для побудови ефективної стратегії розвитку галузі відповідно до сучасних тенденцій світового космічного сектору з метою реалізації дієвих механізмів державного регулювання вітчизняної космічної галузі.

Завданням космічної діяльності є еволюційний розвиток і послідовне реформування державної політики у галузі дослідження та використання космічного простору для реалізації якого необхідно визначити спеціальний статус Державного космічного агентства України та здійснити чітке розмежування повноважень між органами державної влади у сфері космічної діяльності, а саме: Міністерством з питань стратегічних галузей промисловості України, Міністерством оборони України, Державним космічним агентством України.

Підвищення ролі Державного космічного агентства України та розширення повноважень надасть можливість оперативно реагувати на виклики, які постануть перед космічною галуззю, позитивно вплинуть на налагодженні контактів та забезпеченні участі українських гравців космічної галузі в міжнародних програмах та проєктах, розвиток міжнародної науково-технічної та виробничої кооперації; модернізацію інфраструктури, як фактор залучення зовнішніх інвестицій.

3. Загальна характеристика і основні положення проєкту акта

Приведення Закону України «Про космічну діяльність» у відповідність до вимог національного та міжнародного законодавства у сфері космічної діяльності, чітке розмежування повноважень між органами державної влади у сфері космічної діяльності, а саме: Міністерством з питань стратегічних галузей промисловості України, Міністерством оборони України, Державним космічним агентством України.

Зокрема, пропонується визначити статус Державного космічного агентства, передбачивши статтю 5 Закону України «Про космічну діяльність» у редакції: «Державне космічне агентство України є центральним органом виконавчої влади зі спеціальним статусом, який забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері космічної діяльності. Діяльність Державного космічного агентства України спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України».

Визначено повноваження Міністерства з питань стратегічних галузей промисловості України, які полягатимуть у здійсненні нагляду за:

космічною діяльністю в Україні та під юрисдикцією України поза її межами;

виконанням відповідними суб'єктами заходів Загальнодержавної цільової, науково-технічної, космічної програми;

забезпеченням суб'єктів космічної діяльності в Україні нормативно-правовими актами відповідно до статті 8 цього Закону;

підготовкою та реалізацією міжнародних проектів у сфері дослідження та використання космічного простору;

за станом зовнішньоекономічних відносин України з іншими державами в галузі космічної діяльності;

підготовкою міжнародних договорів України та ін..

Удосконалено правове регулювання взаємодії Державного космічного агентства та Міністерства оборони України, а також визначено повноваження Державного космічного агентства України, зокрема ДКА:

здійснює державний нагляд (контроль) за дотриманням суб'єктами космічної діяльності України приватної форми власності законодавства про космічну діяльність в Україні в порядку, передбаченому Законом України "Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності";

забезпечує створення та експлуатацію наземного і космічного сегментів супутникових систем зв'язку, мовлення та дистанційного зондування Землі, контролю і аналізу космічної обстановки, координатно-часового та навігаційного забезпечення;

забезпечує разом з міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади України експлуатацію, підтримку та вдосконалення об'єктів космічної діяльності;

здійснює облік декларацій про провадження господарської діяльності у сфері космічної діяльності;

організовує розроблення та функціонування Системи сертифікації космічної техніки України (УкрССКТ);

здійснює реєстрацію космічної техніки та ін..

4. Стан нормативно-правової бази у даній сфері правового регулювання

Регулювання правовідносин у зазначеній сфері здійснюється Конституцією України, Законом України «Про космічну діяльність», Положенням про Державне космічне агентство України, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 14.05.2015 № 281, Положенням про Міністерство з питань стратегічних галузей промисловості України, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 7.06.2020 № 819.

За предметом правового регулювання проєкт акту не належить до пріоритетних сфер адаптації національного законодавства України до законодавства Європейського Союзу, а також до сфери, правові відносини в якій регулюються Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод відповідно до практики Європейського суду з прав людини.

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Реалізація запропонованого проекту Закону не потребуватиме додаткових видатків з Державного бюджету України та місцевих бюджетів.

6. Прогноз соціально-економічних та інших наслідків прийняття акта

Реалізація закону впливає на забезпечення прав та інтересів суб'єктів господарювання, громадян і держави, оскільки прийняття проекту Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про космічну діяльність» щодо визначення статусу та розподілу повноважень між центральними органами виконавчої влади у сфері космічної діяльності» дозволить поставити чітке розмежування повноважень центральних органів виконавчої влади, що формують та реалізують державну політику у сфері космічної діяльності для дотримання чинного законодавства України.

Реалізація закону не вплине на розвиток регіонів, ринок праці, громадське здоров'я, екологію та навколишнє середовище.

Проект акта відповідає принципам державної регуляторної політики та позитивно вплине на розвиток космічної діяльності.

Не стосується питань функціонування місцевого самоврядування, прав та інтересів територіальних громад, місцевого та регіонального розвитку. Усі заінтересовані сторони зацікавлені у прийнятті проекту Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про космічну діяльність» щодо визначення статусу та розподілу повноважень між центральними органами виконавчої влади у сфері космічної діяльності».

Народні депутати України

СЕДО ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Підписувач: Наталуха Дмитро Андрійович (3203419593)

Сертифікат: 20B4E4ED0D30998C0400000026532C0099B57800

Дійсний до: 19.08.2021 0:00:00

Апарат Верховної Ради України
№ 14д9/1-2021/26670 від 01.02.2021

367944